

Emperyal Siyasetler

– Şehsuvaroğlu · 21 Temmuz 2012

Emperyal siyaset güdebilmek, Türkiye kültürel coğrafyasının ve toplumsal yelpazesinin hemen kesitinde zımnî yahut alenî hedefler arasındadır. Hedefler ve arzular. Elbette ki "hedef" kavramı, objektif/unsurlar bütünlüğü içinde mütâlâa edilmesi gereken, bir takım senaryo silsileleri ihtiva eden bir kavramdır. Çağdaş(!) Türklerin böylesine sabır, metanet, kararlılık, uzun solukluluk gerektiren bir uğraşın/projenin içerisinde olmaları mümkün olmadığından, "hedef" tarzında ortaya konması gerekenler, çoğu zaman al-el-usûl arzuların depreşmesinden ve genellikle de duvara toslayan aceleci arzular olmaktan öteye geçemez.

Bugünkü Cumhuriyet yönetimi yine de Devlet-i ebed-müddet haricinde bulunması imkânsız olan bir yeni proje olarak, Osmanlı bakiyesi üzerine konuşlanmış fakat veraseti tabîi olarak çembere alınmış/kısıtlanmış bir dönemdir. Osmanlı İmparatorluğu, şüphesiz Roma İmparatorluğundan intikal eden "dünya devleti" misyonunu devam ettiren Ortaçağ'ın, daha çok da Yeniçağ'ın en büyük barış sisteminin adıdır. Türklerin en batılı oldukları devredir. Batı imparatorluğumuz, tarihin olağanüstü seyir değişikliği ile sarsılınca; verasetin içinde hâlâ diri olan ruh, bu imparatorluğu yeni bir imparatorluğa kalbedebilmenin yollarını/çarelerini aradılar ve bunu da Doğu Türk İmparatorluğu'nu diriltmekte, yeniden inşa etmekte, daha doğrusu bu hayâlî projeyi 'gecikmiş bir intikal' ile hayata geçirmeğe kalkıştı. Anadolu'nun Horasan'dan süzülüp gelen derviş-gazi ve alp-erenleri, Rumeli'ni nasıl yeni bir terkîbin adresi yaptılar ve ilişkiye geçtikleri Rum/Bizans'la kavimler-üstü; uluslar-üstü bir sistemi bütün çevresel unsurlarla birlikte ama bir Türk-İslâm projesi olarak kurguladıysa; Yeni Osmanlılar(elbette ki zımında III.Selim, II. Mahmud, Abdülhamid Han ve topyekûn sarayın da çoğu tarihçinin çözemediği biçimde müsbet tesiriyle), İttihat-Terakki ve Enverizm de Batı İmparatorluğu döneminin sona erdiğini anladıktan sonra Doğu İmparatorluğu'nu kurgulamağa kalkıştılar. Şüphesiz bunlar da sapına kadar İslâm ve Türk idiler. Şüphesiz nefes aldıkları ruh aynıydı. Bu ruh onları bu zengin kültürel coğrafyada gezindirdi; yeni hülyâların, çaresizlikler ve nice akim kalmış ihtilal teşebbüslerinin deryâsında...

Adriyatikten Çin Denizine Ama...

Tek başlarına nice Osmanlı-Türk paşası, Afganistan'da, Hindistan'da, İran'da, Arabistan'da, Kuzey Afrika'da, Rusya içindeki muhtar bölgelerde kâh yeni Rus devriminin (1917 Ekim Devrimi, kimileri buna komünist ihtilal de diyorlar) ortaya çıkardığı "fırsatlar arenası"nda boğuşarak/koşturarak; kâh Alman ve İngiliz sömürgeciliğinin satranç oyunlarına ortak olma çabasıyla tarihin külleri arasında denenmemiş proje olarak duran Doğu Türk İmparatorluğu'nu diriltmeğe çabaladılar. Ama yenildiler. Yenilgi mukadder olduğu için mi? Yoksa Anadolu'daki yeni proje, başka alternatifi taşımayacağı için mi; bu ve bununla ilişkili birçok soru bugün de tartışmalıdır.

Ama bu tartışmaya varmak istediğimiz mütâlânın selâmeti açısından girmiyorum. Buradan çıkarmak durumunda olduğumuz; Cumhuriyet'in emperyal mirasını kimi mevzuda zımnî, kimi mevzuda da alenî biçimde reddetmesi sonucu doğan "çakır-keyf" hâlimizdir. Cumhuriyet, yeni hedefini "Batı" olarak gösteriyor. Bu hedef gösterilirken bütün emperyal siyasetlerini ve "taşralı" tavırlarını da açık ediyor. Dolayısıyla bir Osmanlı-Batı projesi kadar "yaptırım"ı bulunmuyor. Hele hele taşralı tavırlar ve çocuksu emperyal siyasetler, en basit diplomatik ilişkilerde bile "iyot" gibi ortaya çıkınca; bir senaryolar silsilesine dayanan "hedef" stratejileri geliştiren Batı'nın karşı-tezleri "yıkıcı" biçimde taşralı delikanlıların "yüz"lerinde tokat gibi patlıyor.

Her şeyden önce düşünmek lâzımdır ki, emperyal siyasetler, iç toplumsal dalgalanmalar için mi materyaldir; yoksa dışa açılımlar için mi? Türkiye'nin tarihsel, toplumsal, kültürel ve yönetsel birikimi, emperyal siyasetleri ve mirasları ulu-orta gündeme getirip kaşıyıp patlatacağı bir çıban olarak mı değerlendirecektir, yoksa bunun adını etmeden uzun soluklu bir senaryolar silsilesine dayalı "hedef" ve "objektif/unsurlar"ı bulunan bir millî sivil stratejik konsept(bir ortak kamu vicdanı, bir millî ülkü, uzun vadeli toplumsal mukavele) olarak mı?

Dışa enerji potansiyeli, içe entropi sendromu

Fakat ne hazindir ki, Türkiye'nin bütün bu birikimi sadece iç kargaşa yaratmak isteyenlerin işine yarayan ve Türkiye'yi sürekli "bölünük" ülke tutmayı arzulayanların senaryolarına figüran yapan insanlar/kurumlar/değerler ve aparatlardır. Onun için Türkiye'de her yürürlüğe sokulan İslamcı, Türkçü siyasetlerle onların devrî çıkıntıları alevici, kürtçü, kemalist siyasetleri bütün insan gücüyle, kurumsal yapılarıyla ve değerleriyle Türkiye'nin emperyal mirasına sırtını döndüğü çağdaş döneminde bile tutunamamasının üzerine kurgulanan global statüko hesaplarına payanda yapılmaktadır. Millet olabilmenin gereği biraz da diğer bütün milliyet unsurlarının varlığından ziyade, böylesi bir millî ülkünün derinden derine paylaşılıp ve belki lakırdısı fazla edilmeden ama yine ona dayalı basit ve hayatla ilgili projelerinin a'dan z'ye takip edilmesiyle mümkündür.

Bunun için önce ve ivedilikle tarihi/kültürel/toplumsal ortak paydalarımızın her hangi birine dayalı bölünük siyaset anlayışından kurtulmak gerekmektedir. Sonra eldeki mevcut coğrafyanın bütüncül yapısını geliştirecek ve toprağı gerçekten vatanlaştıracak maddî projeleri hayata geçirmek elzemdir. Bunun için önce toprağı dayalı ekonomiyi ihya etmek ve toprak-su muhafaza ve dengesini sağlıklı kurmak lüzumu vardır. Tabiat ile insanı vazgeçilmez bütünlüğün ve ortak kurgunun içine sokarsanız onu birbirinden ayrı düşürebilecek hiçbir dış etken yoktur. Bu ebedî aşkı yıkacak hiçbir zulüm, yeryüzüne daha gelmemiştir. Ondan sonra da bölgesel ilişkilerdeki en küçük kareler yöntemini hayata geçirmek lazımdır. Ortadoğu, Balkanlar ve Kafkaslar yakın coğrafyasından başlayarak ama hiçbir zaman evrensel ilkeler dışında abes iştilgal sahalarına meyletmeden reel-politik, reel-ekonomik ağı örgülemek gereği bulunuyor. Türkiye'nin gerçekçi zemininde inşa edilecek projeler, ona müthiş gelecek kurguları ve hatıra gelmeyen potansiyeller işaret ediyor.

Lütfü ŞEHİSUVAROĞLU